

**Výroční (průběžná) zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2015 – zakázka č. 2141,
pracoviště 01900, činnost 1210**

Název projektu: Analýza nejčastějších problémů seniorů v oblasti ICT na základě případových studií

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: Mgr. Klára Rybenská

Studentka 2. ročníku doktorského studia ICT ve vzdělávání na PdF UHK

Školitel doktorandky: doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.

Celková částka přidělené dotace: 26.200,-Kč.

Stručný popis postupu při řešení projektu

Teoretická východiska

Senioři dále se vzdělávající v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT) se často potýkají s určitými problémy. Po překonání osobních bariér jako je představa, že „v jejich věku“ nemá smysl se dál vzdělávat, obzvláště pak v oblasti ICT, mohou narazit na další řadu faktorů, které dovedou ovlivnit jejich vztah k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT. Je možné konstatovat, že čím starší člověk, tím spíše očekáváme, že pro něj bude složitější pochopit princip práce s počítačem. Následující z faktorů, které mohou ovlivnit další vzdělávání v této oblasti, jsou například výše dosaženého vzdělání, ekonomická situace, či styl života, jaký daný senior vede. Též musíme brát v potaz problém, že se senioři často potýkají s technickými aspekty daného zařízení, které se snaží využívat. Velmi často jednoduše nerozumí jednotlivým krokům či postupům a principům využívání daných ICT. Někteří senioři pak navštěvují kurzy zaměřené na výuku práce s počítačem, kde se učí pracovat s počítačem určitým způsobem na určitém operačním systému a mají využívat specifické programy a operační systém. Doma mají mnohdy ale jiný operační systém, jiné programy a jiné prostředí. Nedovedou tak pracovat s počítačem stejně, jako na kurzu. Nehledě na to, že v mnohých situacích ani seniorům daný kurz plně nevyhovuje, neboť tempo práce může být příliš rychlé anebo naopak příliš pomalé a probírané okruhy jsou pro seniory zklamáním.

Cílem projektu bylo popsat prozkoumané oblasti ICT, ve kterých se senioři nejhůře orientují. Dílčími cíli pak bylo zjistit, s jakými problémy se senioři v oblasti užívání ICT nejčastěji potýkají a jakým způsobem je často řeší, jak se s nimi posléze vnitřně vyrovnávají.

Jako metodika výzkumu byla zvolena metoda dialogu a rozhovory.

Postup řešení

Řešení projektu probíhalo dle stanoveného postupu. V počáteční fázi byly provedeny rozhovory a případové studie seniorů, které byly zaměřené na okruhy výzkumných otázek. Posléze proběhlo pozorování seniorů při práci s počítači v různých, i částečně krizových situacích (například v případě práce s programem, který senior neuměl ovládat nebo při různých, pro běžného uživatele triviálních činnostech – například ovládání myši bez podložky, zakládání a hlavně přejmenování složky, psaní velkých písmen, klávesové zkratky, označování složek tažením myši a podobně). Na základě těchto pozorování a díky rozhovorům byly stanoveny nejčastěji prováděné úlohy a řešené situace na počítači. Posléze byly zpracovány výsledky a článek byl přijat na konferenci.

Cíle projektu, metody výzkumu

Cílem projektu bylo prozkoumat pomocí pozorování a rozhovorů nejčastěji řešené problémy seniorů při používání počítačů k běžným činnostem.

Na základě cílů jsme si stanovili výzkumné otázky, uvádíme některé z nich:

- Jaké situace senioři v oblasti ICT nejčastěji řeší?

- Jaké oblasti ICT se seniorům nejhůře učí?
- Existují nějaké známé oblasti ICT, které seniorům vůbec nedávají smysl?
- Jsou tyto problémy individuální anebo mají shodné rysy u většiny seniorů?
- S jakými problémy se senioři nejčastěji setkávají, když se učí pracovat s počítačem?
- Jak senioři vnímají možnosti anebo naopak limity, které jim ICT nabízí?

Výsledky výzkumu (článek) a další podrobnosti k výzkumu jsou uvedeny v příložených výstupech.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Výsledky výzkumu byly prezentovány na 6th International Conference on Education & Educational Psychology ICEEPSY 2015, která se konala ve dnech 13. - 17. 10. Istanbul (Turecko). Výsledky jsou publikovány prozatím v knize abstraktů 6th International Conference on Education & Educational Psychology eISSN:1986-3020 a měly by být publikovány periodiku ScienceDirect Procedia - Social and Behavioral Sciences 00 (2016) 000–000.

VACEK, P., RYBENSKÁ, R. (2015) Analysis of frequent problems senior citizens face in ICT. In: ScienceDirect Procedia - Social and Behavioral Sciences 00 (2016) 000–000.

Přehled realizovaných výdajů:

- osobní náklady (mzdy, odměny, odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění, tvorba sociálního fondu, dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti) a jejich stručné zdůvodnění = **0 Kč**
- stipendia a jejich stručné zdůvodnění = **4 740 Kč**
 Stipendium pro studentku bylo zvoleno jako motivační prvek za vykonanou práci. Studentka se v rámci projektu podílela na přípravě a realizaci výzkumu a dále na vyhodnocení výsledků. Zároveň je vedena jako spoluautorka výstupu z projektu.
 Dále bylo vyplaceno 1 500 Kč další stipendium pro studentku, neboť hradila překlad článku z vlastních zdrojů (aby byl urychlen proces platby článku). Překlad článku vyšel levněji než původně zamýšlená částka 3 200 Kč (=>ušetřeno 1 700 Kč)
 Stipendium **3 000 Kč**
 Stipendium (za překlad článku) **1 500 Kč**
 Poplatky Funds **240 Kč**
- materiálové náklady = **7 470,30 Kč**
 Byl zakoupen digitální diktafon (digitální záznamník) Philips DVT2500 IČ 14231 s dlouhou výdrží baterie, určený pro nahrávání rozhovorů se seniory. Pro tuto činnost je vhodnější než nahrávat rozhovory například na mobilní telefon či tablet. Původní požadovaná částka diktafonu byla 2 000 Kč=>ušetřeno 100 Kč.
 Kancelářské potřeby byly zakoupeny z důvodu, že z požadovaných částek zbylo 5 570,30 Kč (levnější konferenční poplatek, levnější diktafon, levnější překlad anglického článku, tisk posteru z vlastních nákladů).
 - Digitální diktafon (**1 900 Kč**)
 - Tonery, papír (**3 136,30 Kč**)
 - Drobné kancelářské potřeby (**desky, popisovače, radiče.. (2 434 Kč)**)
- další náklady (služby, jiné výdaje) a jejich stručné zdůvodnění = **13 989,23 Kč**
 Částka na uhrazení konferenčního poplatku na 6th International Conference on Education & Educational Psychology ICEEPSY 2015, která se konala ve dnech 13. - 17. 10. Istanbul (Turecko).
 Náklady na konferenční poplatky v odborných časopisech v databázi **Scopus = 13 491,23 Kč**.
 Kurzové ztráty **258 Kč**
 Bankovní poplatky **240 Kč**
- náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění = **0 Kč**

- f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK = **0 Kč**
- g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění = **0 Kč**

Celkem bylo vyčerpáno: 26 200,41 Kč

Přiděleno: 26 200 Kč

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů
- b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem,
- c) Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace

Datum:

Podpis odpovědného řešitele